

ชื่อเรื่อง : การวิจัยเชิงปฏิบัติการ: การใช้ IBL เชิงสุนทรียศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์

ในวิชาประวัติศาสตร์ดนตรี

ชื่อผู้วิจัย : นาย งามอาจ อินทนิเวศ

สาขาวิชา/คณะ : คณะครุศาสตร์

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ : 2568

ระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัยปี : ตุลาคม 2568 - กันยายน 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวน (IBL) ที่เน้นความขัดแย้งทางสุนทรียศาสตร์ 2) ประเมินการมีส่วนร่วมเชิงวิชาการและทัศนคติของนักศึกษา และ 3) วิเคราะห์ข้อบกพร่องเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแผนการสอน กลุ่มเป้าหมายคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาดนตรีศึกษา (กลุ่ม 68/2) ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ชุดกิจกรรม IBL แบบสังเกตการณ์การมีส่วนร่วมเชิงวิชาการ และแบบสอบถามทัศนคติ ดำเนินการวิจัยตามวงจรปฏิบัติการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรม IBL ที่ใช้ "ความขัดแย้งทางสุนทรียศาสตร์" ระหว่างยุคคลาสสิก และโรแมนติกมาสร้างเป็นคำถามขับเคลื่อน (Driving Questions) บูรณาการร่วมกับวัฏจักรการเรียนรู้ 5Es สามารถกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความตื่นตัวในการสืบค้นหลักฐานจากโน้ตเพลงได้อย่างเป็นรูปธรรม 2) การมีส่วนร่วมเชิงวิชาการของนักศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก โดยมีพัฒนาการเชิงประจักษ์ด้านการใช้เหตุผลและการอ้างอิงหลักฐานเพื่อปกป้องข้อโต้แย้ง ด้านทัศนคติพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง (ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00) โดยระบุว่ากิจกรรมช่วยทลายกรอบการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบท่องจำ สร้างแรงจูงใจภายใน และเสริมสร้างอิสระทางปัญญา 3) ผลการสะท้อนการปฏิบัติพบอุปสรรคสำคัญคือ วิกฤตการณ์การแตกแยกของความรู้ (Knowledge Fragmentation) กล่าวคือ นักศึกษาสามารถวิเคราะห์โครงสร้างทฤษฎีดนตรีได้ แต่ประสบภาวะชะงักเมื่อต้องบูรณาการเชื่อมโยงสู่บริบทประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงแผนการสอนสำหรับวงจรที่ 2 โดยนำกลยุทธ์การเสริมสร้างทางปัญญาผ่านคำถามอภิปัญญา มาประยุกต์ใช้เพื่อพยุงบรวนการรู้คิดของผู้เรียน สรุปได้ว่าการใช้วิธีการเรียนรู้ IBL เชิงสุนทรียศาสตร์ เป็นกลไกเชิงพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพในการพลิกโฉมผู้เรียนจากการเป็นผู้บริโภคข้อมูลที่เฉื่อยชา ไปสู่การเป็นนักวิชาการผู้สร้างข้อโต้แย้งที่มีวิจารณญาณ

คำสำคัญ : การคิดเชิงวิพากษ์ การเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ประวัติศาสตร์ดนตรี สุนทรียศาสตร์

Research Title: Action Research: Fostering Critical Thinking in Music History via
Aesthetic Inquiry-Based Learning

Author: Mr. Ong-art Inthaniwet

Faculty: Faculty of Education

Fiscal Year: 2025

Year of Research: October 2025-September 2026

Abstract

This action research aimed to 1) develop Inquiry-Based Learning (IBL) activities emphasizing aesthetic conflict, 2) evaluate students' academic engagement and attitudes, and 3) analyze pedagogical challenges to improve the lesson plans. The target group consisted of second-year undergraduate students in the Music Education program (Cohort 68/2) enrolled in a Western Music History course. The research instruments included IBL lesson plans, an academic engagement observation form, and an attitude questionnaire. The study was conducted following the Plan, Act, Observe, and Reflect (PAOR) cycle. Data were analyzed using descriptive statistics and content analysis.

The results from the first cycle revealed that: 1) The IBL activities, which utilized "aesthetic conflicts" between the Classical and Romantic eras as driving questions integrated with the 5Es learning cycle, successfully and tangibly stimulated students to actively investigate empirical evidence within musical scores. 2) Students' overall academic engagement reached a high to very high level, demonstrating empirical advancement in logical reasoning and evidence-based argumentation. Furthermore, students exhibited a highly positive attitude at the "strongly agree" level (Mean = 4.21–5.00), reflecting that the instructional approach dismantled the traditional rote-learning paradigm, ignited intrinsic motivation, and fostered intellectual autonomy. 3) The reflection phase identified a critical obstacle termed "Knowledge Fragmentation." Although students could accurately analyze structural music theory, they experienced cognitive stagnation when required to integrate these theoretical findings into historical contexts. Consequently, the researcher refined the lesson plans for the second cycle by implementing "Metacognitive Scaffolding" strategies to support the learners' cognitive processes. In conclusion, aesthetic inquiry-based learning serves as an effective behavioral mechanism, successfully transforming students from passive information consumers into critical scholars capable of generating well-reasoned academic arguments.

Keywords: Action Research, Aesthetics, Critical Thinking, Inquiry-Based Learning (IBL),
Music History